

Academic Focus

มิถุนายน 2564

สารบัญ

บทนำ	1
การตราพระราชบัญญัติตามบทเฉพาะกาล ตามมาตรา 270	2
การตกไปและผลของการตกไปของร่างพระราชบัญญัติ	4
แผนภาพการตราพระราชบัญญัติตามบทเฉพาะกาล	6
บทสรุปและความเห็นของผู้ศึกษา	11
บรรณานุกรม	12

เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<https://www.parliament.go.th/library>

การตราพระราชบัญญัติตามบทเฉพาะกาล

บทนำ

ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศและมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และพระราชกำหนด ซึ่งบรรดากฎหมายดังกล่าวต้องให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา พิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ หรืออนุมัติหรือไม่อนุมัติ แล้วแต่กรณี เพื่อให้ผู้แทนของประชาชนได้ช่วยกันพิจารณาให้ถี่ถ้วนและรอบคอบ ตลอดจนเพื่อมิให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายและเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพอันเป็นภาระแก่ประชาชน

สำหรับการตราพระราชบัญญัติตามบทเฉพาะกาลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นการตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยให้มีการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ จึงกำหนดให้เฉพาะคณะรัฐมนตรีเท่านั้นเป็นผู้มีสิทธิเสนอและให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการปฏิรูปประเทศ ซึ่งก่อนการตราพระราชบัญญัติตามบทเฉพาะกาล รัฐต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบและนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายในทุกขั้นตอน

การตราพระราชบัญญัติตามบทเฉพาะกาลตามมาตรา 270

พระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามบทเฉพาะกาลเป็นพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 257 ถึงมาตรา 261 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

การปฏิรูปประเทศตามหมวด 16 ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน ซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายใน 1 ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ รวมตลอดทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาห้าปี ให้ดำเนินการตรากฎหมาย และประกาศใช้บังคับภายใน 120 วัน นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 โดยให้มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไป

ในการปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(1) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(2) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(3) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

หลักเกณฑ์และขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัติตามบทเฉพาะกาลตามมาตรา 270 มีดังนี้

1. ร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ

1) คณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ให้แจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบพร้อมกับการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น

2) ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมิได้แจ้งว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของแต่ละสภา อาจเข้าชื่อกันร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้อภิปราย การยื่นคำร้องดังกล่าวต้องยื่นก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี จะพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วเสร็จ

เมื่อประธานรัฐสภาได้รับคำร้องดังกล่าว ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการร่วมซึ่งประกอบด้วยประธานวุฒิสภาเป็นประธาน รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่ง ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนคณะรัฐมนตรีคนหนึ่ง และประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนคนหนึ่งซึ่งเลือกกันเองระหว่างประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในวุฒิสภาทุกคณะเป็นกรรมการ เพื่อวินิจฉัย

การวินิจฉัยของคณะกรรมการร่วมดังกล่าวให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการร่วมดังกล่าวให้เป็นที่สุด และให้ประธานรัฐสภาดำเนินการไปตามคำวินิจฉัยนั้น

2. ผู้มีสิทธิเสนอ ได้แก่ คณะรัฐมนตรี

3. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ดังนี้

1) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง

ให้รัฐสภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

2) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง

ให้พิจารณาโดยคณะกรรมการ รัฐสภาจะให้คณะกรรมการวิสามัญ หรือกรรมาธิการเต็มสภา เป็นผู้พิจารณาก็ได้ โดยคณะกรรมการอาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ ตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

3) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สาม

ให้รัฐสภาลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ โดยไม่มีการอภิปราย และให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

4. ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีรอไว้ 5 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภาตามมาตรา 145

4.1 ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย จะต้องมีการพิจารณาตามที่รัฐธรรมนูญมาตรา 148 กำหนดไว้ ดังนี้

1. กรณีที่ไม่มีการส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ตามมาตรา 148

ถ้าไม่มีการส่งความเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ให้นำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยภายใน 20 วันนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่ให้นายกรัฐมนตรีรอไว้ 5 วัน และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ตามมาตรา 81

2. กรณีที่มีการส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ตามมาตรา 148

การส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยซึ่งถือว่าเป็นการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าวส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า

2. นายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ส่งความเห็นเช่นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ชักช้า

4.2 การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัตินั้น ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้จะต้องรอคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่ามีผลเป็นประการใด ดังนี้

1. ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

2. ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และข้อความดังกล่าวไม่เป็นสาระสำคัญ ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไปและให้นายกรัฐมนตรี นำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป ตามมาตรา 81

4.3 การนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ ทรงลงพระปรมาภิไธย

รัฐธรรมนูญกำหนดว่าร่างพระราชบัญญัติจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำ และยินยอมของรัฐสภาและเมื่อร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรี นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยภายใน 20 วันนับแต่วันพ้น กำหนดเวลาที่ให้นายกรัฐมนตรีรอไว้ หรือภายใน 20 วันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัย

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมา ยังรัฐสภา หรือเมื่อพ้น 90 วันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายใน 30 วัน ให้นายกรัฐมนตรี นำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วตามมาตรา 146

การตกไปและผลของการตกไปของร่างพระราชบัญญัติ

เหตุที่ทำให้ร่างพระราชบัญญัติตกไปทั้งฉบับ มีดังนี้

1. ในกรณีที่ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติใด หรือลงมติในวาระที่สามไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติใด ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

2. ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

3. ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้น 90 วันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภา มีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

4. เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้ร่างพระราชบัญญัติ ที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปได้ร้องขอภายใน 60 วัน นับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไป และรัฐสภาเห็นชอบด้วยก็ให้พิจารณาต่อไป แต่หากมิได้ร้องขอ ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวหรือรัฐสภาไม่เห็นชอบด้วยก็ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

5. เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้ร่างพระราชบัญญัติ ที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วแต่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้น 90 วันแล้วมิได้ พระราชทานคืนมา ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

การตกไปของข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

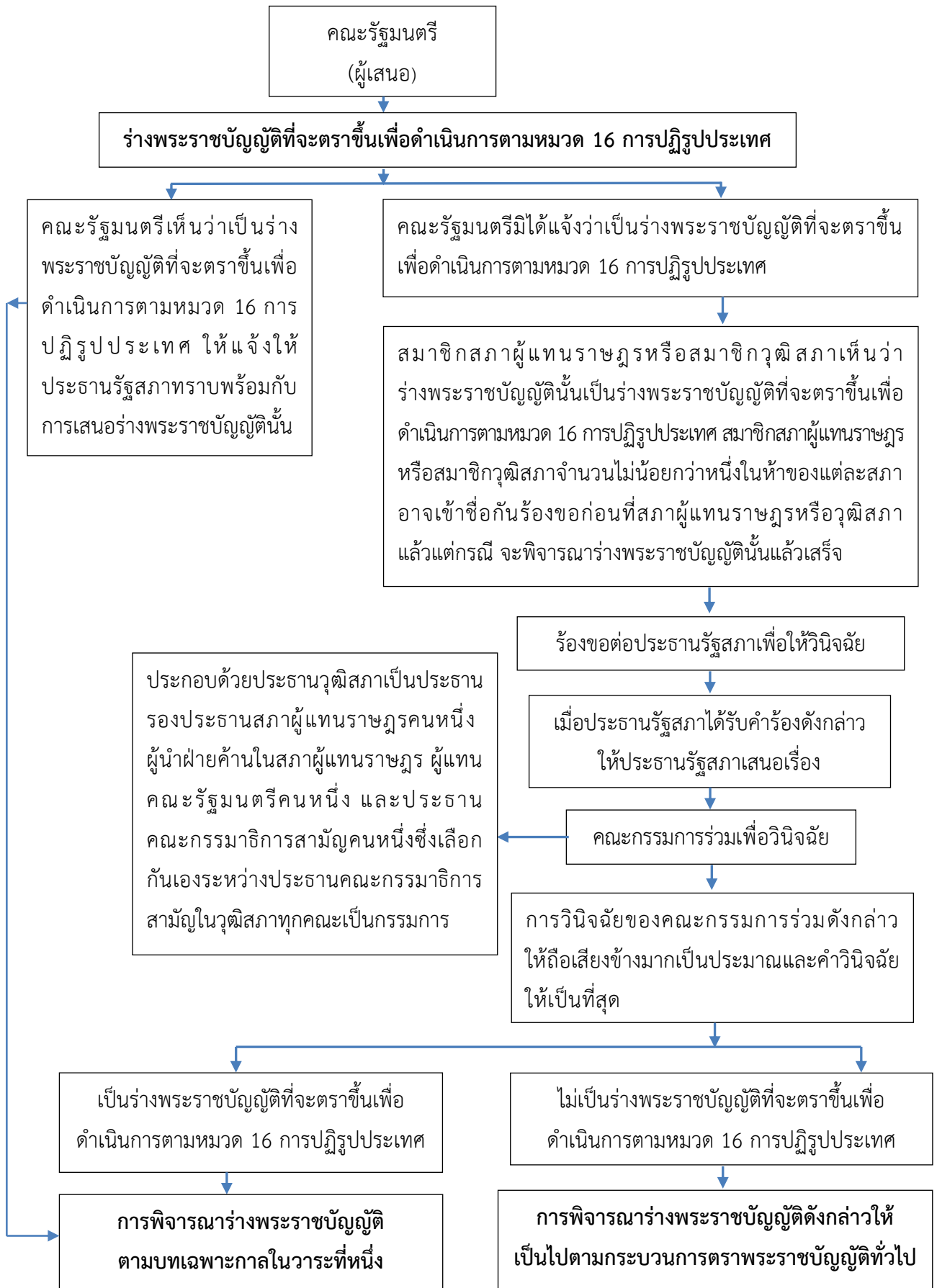
ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและข้อความ ดังกล่าวไม่เป็นสาระสำคัญ ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป ตามมาตรา 148 วรรคสี่

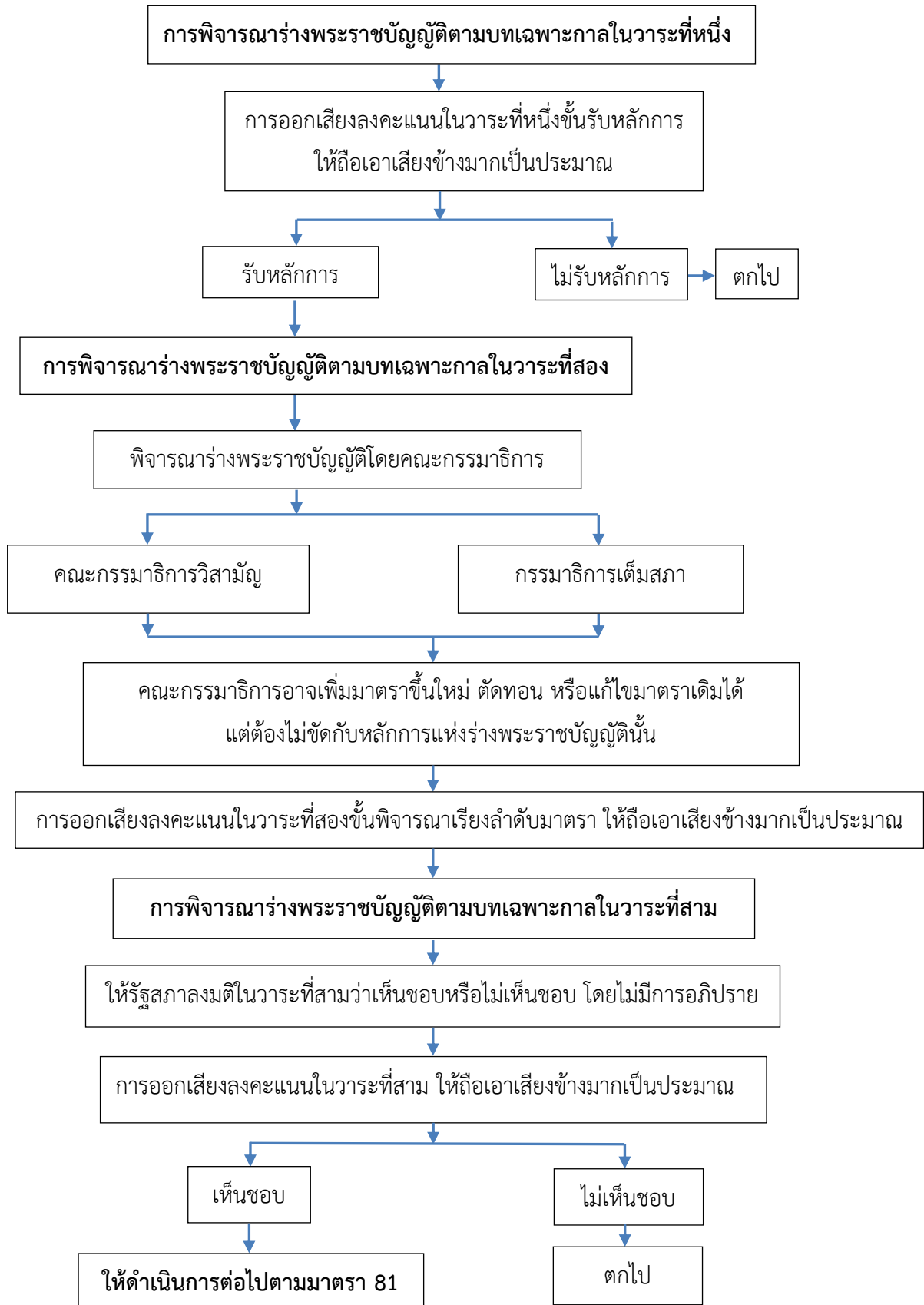
ผลของการตกไปของร่างพระราชบัญญัติ

1. ผลของการตกไปของร่างพระราชบัญญัติทั้งฉบับ ทำให้ไม่มีผลบังคับเป็นกฎหมายและสามารถ เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ได้

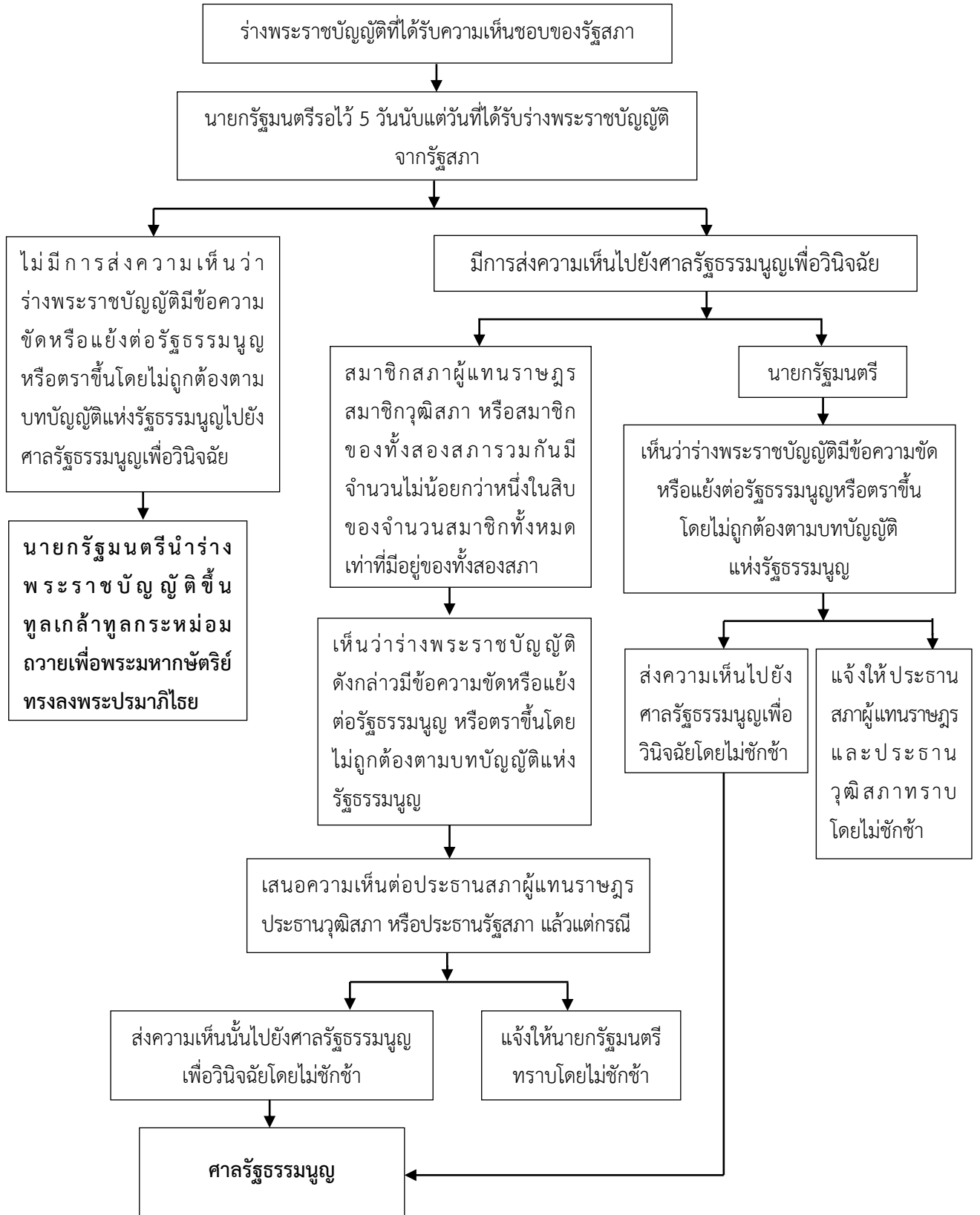
2. ผลของการตกไปของข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้น ให้เฉพาะข้อความที่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญและไม่เป็นสาระสำคัญนั้นตกไป ส่วนข้อความที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้นไม่ตกไป จึงนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยได้

แผนภาพการตราพระราชบัญญัติตามบทเฉพาะกาล

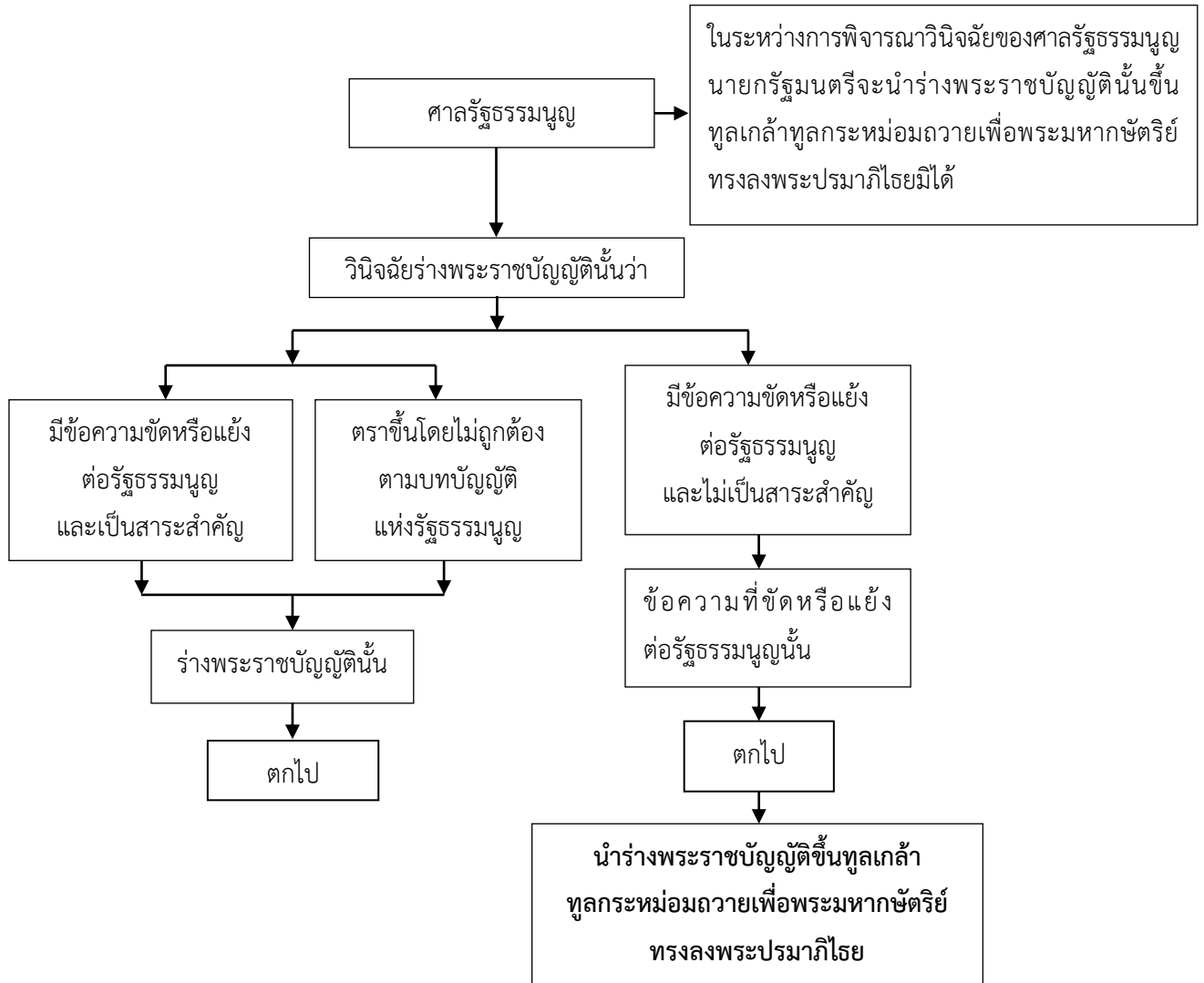

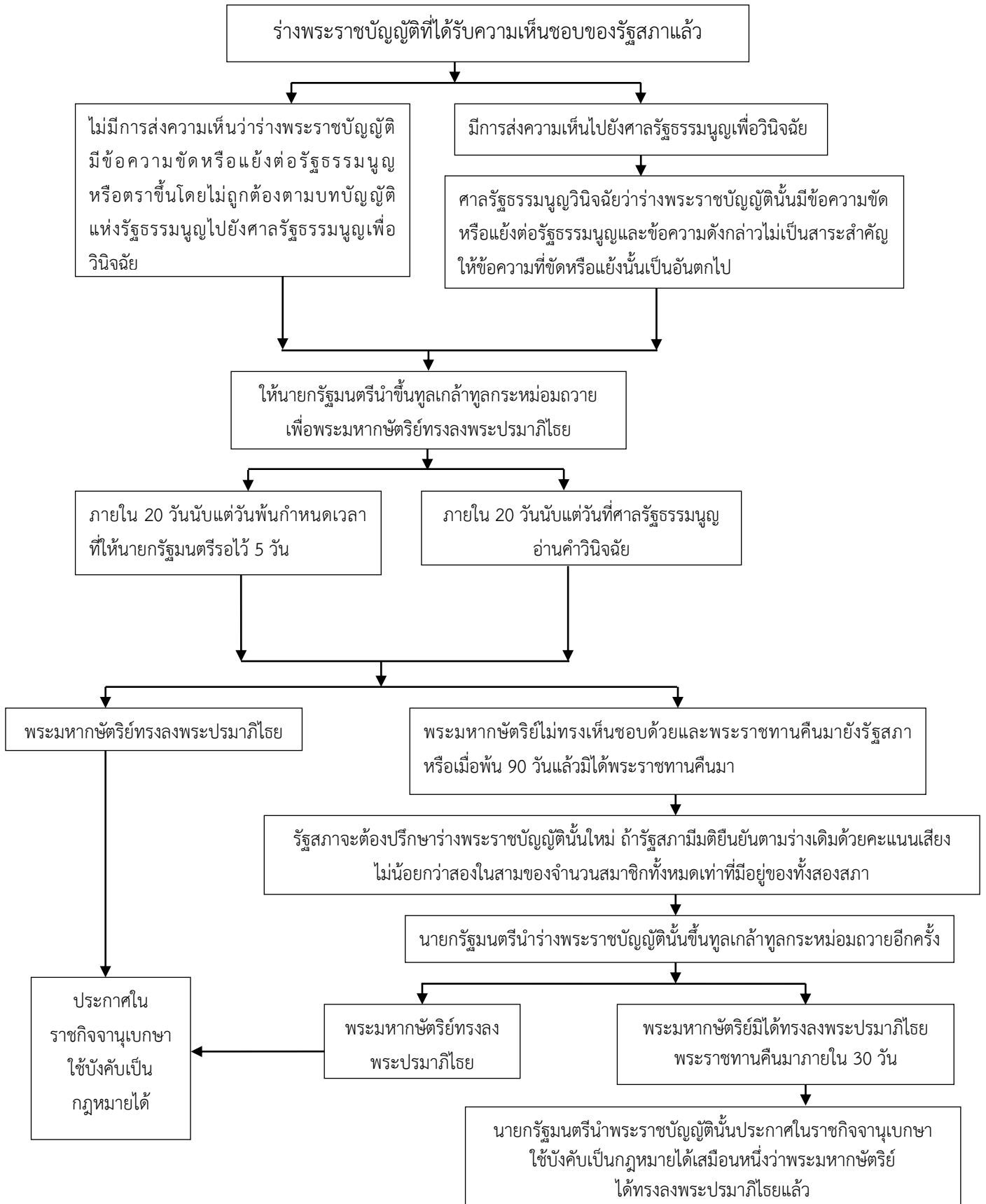
แผนภาพขั้นตอนก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติ
ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย

การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

การนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย

บทสรุปและความเห็นของผู้ศึกษา

การตราพระราชบัญญัติตามบทเฉพาะกาลเป็นการตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป จะเสนอได้เฉพาะคณะรัฐมนตรี โดยให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาจึงไม่มีการยับยั้ง

ส่วนการตราพระราชบัญญัติทั่วไปให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน และจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เมื่อสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบแล้วก็ให้เสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป

การตราพระราชบัญญัติตามบทเฉพาะกาล เพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ โดยให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นสามวาระเพื่อความรวดเร็วให้ทันต่อการปฏิรูปประเทศนับว่าเป็นเรื่องที่ดีและเหมาะสมในการพัฒนากระบวนการตรากฎหมายให้ใช้บังคับที่เหมาะสมและทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับการปฏิรูปประเทศ

จัดทำโดย

นายแดนชัย ไชวิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

โทร 0 2242 5900 ต่อ 5731

Email : sapagroup1@gmail.com

บรรณานุกรม

“พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560” (31 กรกฎาคม 2560).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 79 ก, น. 13-16.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” (6 เมษายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, น. 1-90.